

rømme, at havde den højtærede Handelsminister og jeg alene taget Hensyn til vore personlige og politiske Interesser, havde intet været taknemmeligere og intet mere ud ad Landevejen for os end at have fulgt Bankinspektørens Opgørelse helt og fuldt ud. Handelsministeren havde kunnet stanse Banken, vi kunde begge gaa til Rigsdagen med Bankinspektørens Erklæring og sige: det hele er fortabt, nu maa man se, hvordan man klarer Følgerne. Det vilde man saa have kaldt for en aaben og ligefrem Fremgangsmaade, der var ingen Krogveje, ingen Fortielser. Der var ingen Risiko personlig eller politisk for os, men en uhyre Risiko var der for Samfundet.

Her maa jeg ogsaa straks fremhæve, som ogsaa den sidste ærede Taler fuldt ud erkendte, at jeg havde gjort det i Folketinget, at Sagen kom saa overordentlig pludseligt. Lørdag Eftermiddag blev jeg første Gang bekendt med denne Sag. Den højtærede Handelsminister gik straks til mig med den, og derefter kom Forhandlingerne Slag i Slag, indtil de endte Natten mellem Søndag og Mandag. Det var den mest bevægede og ansvarsfulde Situation, jeg nogen Sinde har staaet overfor. Der var faktisk ikke Tid til at sætte det Redningsapparat i Gang, som der nu har været Tid og Lejlighed til. Intet var forberedt, ingen havde kunnet gøre de forberedende Arbejder. Man kunde sige, at det skulde Regeringen være forberedt paa, men Regeringen kunde jo ikke forberede noget som helst, før man kendte Bankinspektørens Indberetning. Der er efter min bedste Overbevisning ikke Skygge af Tvivl om, at hvis man den Gang var gaaet lige frem efter Stregen og under en eller anden Form havde meddelt Offentligheden Bankinspektørens Indberetning, var det hele uvægerlig sprunget i Luften. Det er min Overbevisning den Dag i Dag. Man havde ikke været tilstrækkelig forberedt, Sindene havde ikke været tilstrækkelig præpareret til at kunne tage en Redningsaktion op; desuden havde det været aldeles umuligt at vinde Tid til det. Det blev sagt kategorisk og absolut fra Landmandsbankens Direktions og Bankraads Side: Vi lukker Mandag, hvis der ikke sker noget. Nu var det selvfølgelig umuligt for os to Mi-

nistre at yde nogen Statsgaranti eller garantere, i hvilket Omfang Staten kunde træde til. Der kunde ikke, som jeg har nævnt det før, stilles nogen Plan paa Benene, som var i Stand til at virke, i den korte Tid. Der førtes Søndag Aften en lang Procedure, som den sidste ærede Taler med Rette kaldte det, om Bankinspektørens Beretning, hvor der argumenteredes for og imod paa Hovedpunkterne, om en saa streng Bedømmelse var rigtig, eller en mildere Bedømmelse kunde forsvares. Da fremkom Nationalbanken med sit Forslag. Den ærede radikale Taler fremstillede det — jeg kan næsten ikke tro, at han virkelig kan mene, at det er gaaet saaledes til —, som om Nationalbanken skulde have staaet ganske passiv og ladet sig presse og tvinge af den højtærede Handelsminister og mig til at tage sit Standpunkt. Det vil ogsaa være en meget urimelig Antagelse for dem, der kender de to Mænd, som hin Aften repræsenterede Nationalbanken, Dr. Ussing og Nationalbankdirektør Stephensen. Nationalbanken fremsatte da, efter at den lange Procedure var sluttet, den Tanke at gaa frem, saaledes som der blev gaaet frem, at lægge den mildere Opgørelse til Grund. Selvfølgelig tænkte Nationalbanken, at det paa den Maade var muligt at komme over Katastrofen, idet Landmandsbanken havde en god og indbringende Forretning, som der kunde bygges noget paa, naar der kunde skaffes Ro, idet en stor Del af Landmandsbankens Deposita, bedømte efter den øjeblikkelige Børskurs, stod meget lavere, end deres indre Værdi maatte siges at være, og der tillige kunde være højst forskellige Meninger om de Muligheder, der laa i Landmandsbankens forskellige Engagementer, og de personlige Muligheder, Debitorerne havde for at arbejde Skylden til Banken af, alt sammen, naar der lodes Tid og Ro dertil. Nationalbanken mente det da forsvarligt at gaa til et Forsøg med den Ordning, sikkert i den Opfattelse, at der her var en Mulighed for at redde Banken. Ganske den samme Opfattelse havde naturligvis min højtærede Kollega og jeg. Det er ganske karikaturmæssigt, naar det ærede Medlem vil fremstille det, som om vi ikke noget Øjeblik tænkte os, at denne Hjælpeaktion virkelig kunde hjælpe,